

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

VIII. osztály

A tételek kidolgozására szánt idő: 3 óra.

I. 30 pont
Olvasd el figyelmesen az alábbi szöveget, majd oldd meg a hozzá kapcsolódó feladatokat!

Magamat nem ismerem. De ismerek valakit, aki bennem lakik, akivel én sohase beszélgettem, aki gyakran megszólal, hetykén és gúnyosan, nem törődve azzal, hogy én sohasem válaszoltam neki, hogy szégyellem, és zavarban vagyok miatta, mint valami neveletlen kölyök miatt társaságban az illedelmes szülő.

Most, hogy beszélek róla, csodálkozva veszem észre, hogy még nevet se adtam neki, annyira haragszom rá, annyira igyekeztem mindig, hogy elhitessem magammal, hogy ő nincs.

Pedig ő van. Minek nevezzem? Ennek csak nem, hiszen ő nem én vagyok, ő egészen kicsike. Ő az Énke, de nem szeretném, ha vele azonosítanának.

Énke egy kicsike ember, akkora, mint a mutatóujjam. De mégse kicsike gyerek, hanem egy csöpp ember, borotvált arcú, fúrge, mozgékony, gúnyos, elbizakodott mosollyal, szemtelen szemekkel. Térdradrág van rajta és selyemharisnya, mint egy kis márki, vidám, gúnyos, hetyke, cinikus, hitetlen. Kerek és gúnyosan túlzott mozdulatai vannak, fölényesen alázatos, udvarias, néha elképesztően arcátlan. Nem ismer ünnepi perceket, meghatódást, megilletődést, a csöndet nem szereti, a kínos szünetekben hangosan hahotázik. Nem tudom, hol tanyázik, néha a fejében van, agyvelőmre ül, és lábacskaít lóbázza, fütyürész. Néha a kezembe bújik, ujjamat rángatja, ülök szembe valakivel, tisztos, derék úriemberrel, és komolyan, illedelmesen beszélgetünk, ő ott van az ujjamban, és rángatja, hogy fogjam meg a fülét annak az úrnak, egész váratlanul, vagy az orrát, vagy fricskázom meg.

Énke mindig ébren van, de beszélni rendesen olyankor kezd, mikor nekem a legkellemetlenebb, legkínosabb, mikor csöndre, figyelemre, áhítatra volna szükségem.

Énke csak hozzám beszél, soha máshoz nem szólt még. Kiszemelt magának, úgy látszik, és elhatározta, hogy céltalan, vidám kis életének egyetlen programja: engem bosszantani, zavarba hozni.

(Karinthy Frigyes: *Én és Énke* – részlet)

- 1. Hogyan viszonyul Énkéhez az elbeszélő? 4 pont**
- 2. Sorold fel Énke öt zavaró tulajdonságát! 5 pont**
- 3. Értelmezd a szövegösszefüggés alapján az alábbi kifejezéseket! 6 pont**
 - a) „mégse kicsike gyerek, hanem egy csöpp ember”
 - b) „kerek és gúnyosan túlzott mozdulatai vannak”
 - c) „agyvelőmre ül”

4. Fogalmazz Énke nevében 15 soros monológot az elbeszélő énről!

15 pont

II.

40 pont

Ki lehetett Kálmán? Hogyan, miért, hová tűnhetett el? Mi történt vele eltűnése után? Írd meg Kálmán élettörténetét, oldd fel az eltűnése körüli titkot! Fogalmazásodnak adj találó címet is!

Egyszerre csak eltűnt. Borzasztó ez, barátaim. Valaki eltűnik, és nincs többé. Se híre, se hamva. Kálmán nincs többé. Hűlt helye. Keressük, és nem találjuk. Vettétek-e észre, mennyire idegesek vagyunk, ha eltűnik valamink? Hogy ellopják, az még hagyján. Ebbe belenyugszunk. De, hogy volt és nincs, azt nem lehet elviselni, azt nem lehet megérteni, lázadozik ellene az eszünk, s őrjöngve keressük, csak azért is. Hát még, ha egy ember tűnik el. Hogy meghaljon, az is rendjén van. Akkor ellopja valaki, egy ismeretlen és láthatatlan tettes. De ez más. Hát még ha az ember akkora, mint Kálmán, egy ilyen roppant test, egy ilyen óriás, aki még nem talált magának kész kalapot és cipőt semmiféle boltban, s mindig külön kellett csináltatnia mértékre. Nem mindegy, hogy egy sovány, incifinci alak tűnik el, vagy egy ilyen rendkívüli természeti jelenség.

(Kosztolányi Dezső)

III.

20 pont

1. Bizonyítsd mondatalkotással, hogy az alábbi szavak azonos alakúak!

8 pont

- a) irányára
- b) gépelem
- c) elnökölő
- d) vezérelve

2. Sűrítsd összetételekbe az alábbi körülírásokat! A kapott összetett szavak különlegessége abban áll, hogy az előtagnak anagrammája az utótag.

12 pont

Pl.: vágóeszköz védését végző személyt = törőrt

- a) hím állat által elkövetett hiba =
- b) édességből készült jármű =
- c) lócsapat vonulása =
- d) gólvédők számára alapított díj =
- e) kétéltű állat hímjéé =
- f) értelem, ész alkotórésze =

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont

MIKES KELEMEN MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM TANTÁRGYVERSENY
országos szakasz

JAVÍTÓKULCS
VIII. osztály

I. **30 pont**

1. Lehetséges válasz:

Az elbeszélő szégyelli magát Énke miatt, zavarban van miatta, haragszik rá. És egyáltalán nem szeretné, ha vele azonosítanák. **4 pont**

2. Lehetséges válasz:

Az elbeszélő én sose beszélt Énkével. Énke gyakran hetykén megszólal. Olyan, mint a neveletlen kölyök. Gúnyos, elbizakodott mosolya van. Szemtelem szemei, kerek és gúnyos mozdulatai vannak. Fölényeskedő. Néha elképesztően arcátlan. Nem ismer ünnepi perceket. Néha az elbeszélő én ujját rángatja, hogy fogja meg a fülét vagy az orrát valamelyik tisztas úriembernek. Olyankor kezd beszélni, mikor az a legkínosabb. Énke életének egyetlen programja, hogy bosszantsa az elbeszélő ént. **5 pont**

3. Minden értelmezés: 2 pont. Lehetséges értelmezések:

a) bár apró termetű, mégis teljes értékű személy

b) magabiztos és ironikus mozdulatai vannak

c) elhatalmasodik felettem **6 pont**

4. Értékelési szempontok: **15 pont**

A monológ formai követelményeinek betartása: 2 pont.

Tématartás: 3 pont.

Eredetiség, kreativitás: 5 pont.

Helyesírás, nyelvhelyesség: 5 pont.

II. **40 pont**

Címadás 5 pont

Tématartás 5 pont

Az elbeszélő szöveg sajátosságainak betartása 5 pont

Kreativitás 15 pont

Szövegkohézió 5 pont

Nyelvhelyesség, helyesírás 5 pont

III. **20 pont**

1. Mondatalkotás a szavak mindkét jelentésével. Mondatonként: 1 pont. **8 pont**

2. Szóelemek: 1-1 pont. Összetett szavanként: 2 pont. **12 pont**

Propunere de subiect la Olimpiada de lb. și lit. maghiară „Mikes Kelemen”, faza națională, clasa a VIII-a
Mikes Kelemen magyar nyelv és irodalom tantárgyverseny, országos szakasz, VIII. osztály

Megoldások: bikabaki, csokikocsi, ménesmenés, kapukupa, békabaké, elmeelem.

Megjelenés: 10 pont

Összesen: 100 pont